

INTERPROVINCIALE COMMISSIE HERINDELING VIJFHEERENLANDEN

IPC VERSLAG van het gesprek met het college van B&W van IJsselstein d.d. 18 maart 2016 in het provinciehuis van Utrecht, dit in het kader van de herindelingsprocedure van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik met als doel de vorming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2018

Aanwezig:

Namens het college van B&W van IJsselstein:

- Patrick van Domburg, burgemeester
- Huib Veldhuijsen, wethouder

Namens de IPC:

- Mariëtte Pennarts-Pouw, voorzitter IPC
- Rogier van der Sande, IPC-lid
- Roel Wever, procesbegeleider IPC
- Marcel de Prieelle, beleidsadviseur provincie Zuid-Holland
- Hans Versteeg, beleidsadviseur provincie Utrecht
- Greet van Weerd, verslaglegging

Mevrouw Pennarts-Pouw heet de aanwezigen welkom. Vervolgens licht zij de herindelingsprocedure en de planning nader toe. Afgesproken wordt dat de gespreksdeelnemers het (vertrouwelijke) conceptverslag van dit gesprek eerst ter correctie zullen ontvangen. De verslagen worden uiteindelijk onderdeel van het herindelingsontwerp dat ter inzage wordt gelegd en het vertrouwelijke karakter van dit verslag is vanaf dat moment niet meer van kracht.

Hoe beoordeelt IJsselstein de voorgenomen samenvoeging van Leerdam-Vianen-Zederik tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden? Welke effecten worden er voor de regio verwacht wanneer de nieuwe gemeente overgaat naar Utrecht of naar Zuid-Holland?

De heer Van Domburg vindt het verstandig dat gemeenten van die omvang zelf een fusie initiëren, gelet op de bestuurskracht en de schaalgrootte die nodig zijn voor de uitwerking van complexe bestuurlijke opgaven. Uit onderzoek blijkt dat 70% van de bevolking van de drie gemeenten zich meer tot de provincie Utrecht voelt aangetrokken dan tot de provincie Zuid-Holland. Het is een goede zaak dat dit gemeentelijke proces van onder op gestalte heeft gekregen. Als burgemeester van een buurgemeente juicht hij de fusiegedachte van de drie gemeenten toe, alsmede hun wens tot aansluiting bij de provincie Utrecht. Hij accepteert en respecteert deze van onder op gedragen ontwikkeling.

IJsselstein neemt deel aan een aantal samenwerkingsverbanden, met name in het sociaal domein. Daar is omvang voor nodig. Het zou bijzonder jammer zijn wanneer Vianen, een krachtige partner, het samenwerkingsverband zou verlaten. Andere regionale samenwerkingsverbanden hebben betrekking op arbeidsmarkt en inkomen, de veiligheidsregio en de sociale werkbedrijven.

Rond het stedelijk gebied van Utrecht ligt een schil met aan de achterkant stad en aan de voorkant natuur en recreatie. Die schil wordt o.a. door IJsselstein gevormd; IJsselstein beschouwt zich als de

toegang tot de Lopikerwaard. Die schil wordt vergroot wanneer Zederik en Leerdam aan de provincie Utrecht worden toegevoegd. Mocht de nieuwe gemeente niet naar Utrecht overkomen, dan is er tussen de provinciegrens en de stad Utrecht geen groene schil meer en dat zou te betreuren zijn. Die schil is juist voor de inwoners van de stadsregio van groot belang.

Kijkend naar de 26 gemeenten in Utrecht en naar de 60 gemeenten in Zuid-Holland, meent de heer Van Domburg dat Zuid-Holland de gemeenten Zederik en Leerdam minder zal missen dan wanneer de provincie Utrecht Vianen zou moeten missen.

De heer Veldhuijsen wijst op de economische samenwerking in de regio middels het U10 netwerk. Daarin speelt Vianen een belangrijke rol: Vianen is een waardevol onderdeel van de schil rond Utrecht. De voormalige bestuursregio (BRU) wordt benut om kansen, die voorbij komen, op te pakken in een andere samenwerkingsvorm en dat is een comfortabel uitgangspunt. Een vertrek van Vianen uit Utrecht zal een aderlating zijn voor recreatie en toerisme, maar vooral voor de samenwerking op economisch gebied. Spreker verwijst in deze o.a. naar de convenanten voor woningbouw en kantorenbouw. Op al die gebieden trekken de gemeenten gezamenlijk op. Dat blijft mogelijk, maar wordt ingewikkelder wanneer Vianen naar een andere provincie overgaat.

Mocht de Vijfheerenlanden naar Utrecht komen, dan wordt de huidige bestuurskracht van de U10 versterkt door de komst van twee extra gemeenten, bv. als het gaat om de arbeidsmarkttafel, natuur en recreatie. Kijkend naar de rivier, staat de heer Veldhuijsen op het standpunt dat het water gemeenten ook verbindt en meerwaarde voor de regio kan opleveren.

De gemeentelijke fusie zal leiden tot een provinciegrenswijziging. De wettelijke samenwerkingsverbanden moeten worden gerespecteerd maar de toekomstige nieuwe gemeente heeft aangegeven zich op voorhand niet te willen binden aan een provincie, wat betreft de overige samenwerkingsverbanden; de nieuwe gemeente wil grensontkennend samenwerken en zich aansluiten bij het beste samenwerkingsverband, los van de provincie waar de gemeente zich in bevindt. Hoe kijkt IJsselstein daar tegenaan?

De heer Van Domburg heeft begrip voor dit standpunt van de nieuwe grensgemeente. Overigens is het opereren in meerdere netwerken geheel van deze tijd. Zo kijkt de grensgemeente Woerden niet alleen naar het oosten maar nadrukkelijk ook naar het westen. Het is duidelijk dat de nieuwe gemeente keuzes zal moeten maken op het gebied van de samenwerkingsverbanden, hetzij in de provincie Utrecht, hetzij in de provincie Zuid-Holland. Wellicht wordt er, bij overkomst naar Utrecht, gekozen voor een enkel samenwerkingsverband in de provincie Zuid-Holland. Dat zou een verlies zijn voor de provincie Utrecht, maar op voorhand is niet duidelijk of dat een onoverkomelijk verlies zou betekenen. Overigens zou spreker het merkwaardig vinden wanneer de nieuwe gemeente in Utrecht gevestigd wordt maar integraal zou kiezen voor alle samenwerkingsverbanden in Zuid-Holland. Zijn advies is de nieuwe gemeente van onderop te laten onderzoeken wat ook in dit verband wijsheid is.

De heer Veldhuijsen memoreert dat IJsselstein en Montfoort in de ambtelijke organisatie nauw samenwerken, maar dat Montfoort tegelijkertijd eigen keuzes maakt en bv. niet is aangesloten bij Werk en Inkomen Lekstroom. Dat levert een werkbare situatie op, hoewel de keuze op zich minder logisch lijkt.

Indien er sprake zal zijn van een Utrechtse oriëntatie van de nieuwe gemeente, gaat de heer Van Domburg er vanuit dat de natuurlijke ring om het stedelijk gebied wordt uitgebreid en dat gemeen-

ten gezamenlijk zullen optrekken in het beleid ten aanzien van het stedelijk en het landelijk gebied. Er zijn zeker kansen om de samenwerking te verstevigen als het gaat om natuur en recreatie. Eerder noemde hij al de versterkingsmogelijkheden op het sociaal domein en de veiligheidsregio. Wat dat laatste betreft, wijst hij erop dat een deel van het brandweermateriaal bij Vianen gestald is.

Wat houdt het in voor IJsselstein, indien er naar meer samenhang wordt gezocht tussen de groene gebieden Lopikerwaard, Alblasserwaard en Krimpenerwaard, ook als het gaat om grensverlegging?

De heer Van Domburg zou het verstandig vinden dat genoemde groene gebieden meer gaan samenwerken. IJsselstein ligt in de Lopikerwaard en wil zeker in zo'n samenwerking participeren en zelfs op enkele deelgebieden wellicht een trekkersrol vervullen. Het gezamenlijk optrekken van gemeenten is voor het Groene Hart van grote betekenis.

Spreker wijst erop dat er in het verleden niet met Woerden werd samengewerkt maar dat is tegenwoordig wel het geval. De A12 gold als barrière maar daar is inmiddels een oplossing voor gevonden. Wat hem betreft geldt dat ook voor provinciegrenzen. Daar waar belemmeringen zijn, zoals een provinciegrens, moeten deze overwonnen worden.

Wanneer Vianen, Leerdam en Zederik overkomen naar Utrecht, levert dat een gemakkelijker samenwerking op dan een volgende stap te maken naar de groengebieden Lopikerwaard, Alblasserwaard en Krimpenerwaard. Grenzen kunnen impact hebben op samenwerking, maar maken samenwerking niet onmogelijk. Zo zijn de FoodValley-gemeenten prima in staat provinciegrensoverschrijdend te werken.

De nieuwe gemeente heeft een eigen visie en die moet worden gerespecteerd, aldus de gemeente IJsselstein. Gezien al het voorgaande kan de gemeente IJsselstein zich voorstellen dat Vijfheerenlanden zich bij de provincie Utrecht wil voegen.

IJsselstein ziet zeker mogelijkheden in een sterkere buurgemeente. Wanneer Vijfheerenlanden naar Zuid-Holland overgaat, doen zich wel risico's voor in de Utrechtse samenwerkingsverbanden omdat deze door het vertrek van Vianen erg fragiel gaan worden.

De IPC vraagt of IJsselstein zich op zijn toekomst voor de langere termijn (10-15 jaar) aan het beraden is, ook in bestuurlijk opzicht.

De heer Van Domburg memoreert dat er tussen Montfoort en IJsselstein inmiddels een hechte samenwerking is ontstaan. Daarnaast wordt de goede samenwerking met Lopik steeds steviger. Het is mogelijk dat die beweging zal doorgaan en dat er over een aantal jaren een nieuwe gemeente met ca. 50.000 inwoners zal gaan ontstaan. Samenwerking is er o.a. ook op het terrein van de vluchtelingenopvang, buurtbemiddeling en andere domeinen. Gemeenten als IJsselstein en Lopik zijn zich zeker over hun toekomst aan het beraden en dat biedt nieuwe kansen. In de samenwerking tussen IJsselstein en Montfoort behouden beide gemeenten hun eigen kracht en identiteit, terwijl de Lopikerwaard als gezamenlijke identiteit geldt. IJsselstein werkt ook samen met Nieuwegein en Utrecht en getracht wordt de Lopikerwaardgemeenten daarin mee te krijgen: de overlegtafels zijn voldoende open om partijen te laten aanschuiven.

Desgevraagd beaamt de heer Van Domburg dat een fusie in de toekomst tussen Lopik, IJsselstein en Montfoort meer tot de mogelijkheden behoort dan een fusie tussen IJsselstein en Nieuwegein; in dat laatste geval zou het karakter van de Lopikerwaard onder druk komen te staan.

De IPC dankt de vertegenwoordigers van het college van B&W van IJsselstein voor hun inbreng en rondt het gesprek af.